

Велики успех представе „Зуб оца“

5.
СТРАНА

6.
СТРАНА

Јубилеј Српског језичког кампа

7.
СТРАНА

СНН

„Круг“ добитник награде за културу

4.
СТРАНА

„Српски дан“ у Виљану

ПОЛИТИКА

Поруке првог Свесрпског сабора

Срби су један народ, ма где живели, имају заједничку историју и исте циљеве, залажу се за мир и добре односе са свима – главна је порука првог Свесрпског сабора, одржаног у Београду, на иницијативу председника Србије Александра Вучића, а у договору са председником Републике Српске (РС) Милорадом Додиком.

Прво окупљање Срба са обе стране Дрине, уз присуство сународника из Црне Горе и Северне Македоније, под називом „Један народ, један сабор – Србија и Српска“, требало је да се одржи почетком маја, као одговор на најављену резолуцију о Сребреници, а пошто је гласање у Њујорку одложено, померен је и сабор – али је намера остала иста: да се пружи јасан отпор онима који желе да прикажу Србе као геноцидан народ, да се укаже на кршење међународног пра-

ва и Повеље Уједињених нација (УН) и нарушава Дејтонски споразум на штету РС.

Сабор је почео у Саборном храму, на Врачару, посвећеном Светом Сави, а молебан за српски народ је служио Његова светост патријарх српски Г. Порфирије.

„Не сабирамо се против, него за, не сабирамо се против било кога, већ за добро, најпре своје, али и свих који живе са нама и око нас. Сваки други циљ и садржај сабирања није наш и не може да буде благословен“, изјавио је патријарх српски.

Према његовим речима, тамо где постоји Српска православна црква (СПЦ) постоји и српски народ, а где је нема, тамо и српски народ одумиру. Поглавар СПЦ је замолио све Србе да буду сложни и јединствени, да граде мир и пријатељство с другим народима.

Истоветне поруке упутио је и Вучић, који је на Трг Републике, где је одржан културно-уметнички програм са око 2000 учесника и више од 7000 гледалаца, донео српску заставу коју је огрнуо током заседања Генералне скупштине УН.

„Данас је важан дан из много разлога. Ми Срби неретко немамо свест о историјским догађајима, тога се сетимо после много деценија. Данас је постигнут договор о српском јединству, које ће трајати до века и нико више никада неће моћи да га уништи. Пре 10 година постигли смо договор са Додиком да се без обзира на разлике Србија и Српска никада не свађају, да нам се никад више не понове блокаде и барикаде на Дрини, већ да увек будемо у свакој муци заједно и данас смо то потврдили декларацијом и нико више никада неће моћи да је сруши“, истакао је председник Србије.

За главног госта из Бањалуке и коаутора сабора, Милорада Додика, слобода је кључна реч за српски народ.

„У дану који је важан за генерације, српски народ је савладао препреке у борби за идентитет. Кључна српска реч за наш народ је слобода. Борити се за слободу кроз векове значило је страдати. Срби никада нису оклевали и ту слободу су дали другим народима“, истакао је председник РС.

Заједничке седнице влада Србије и РС одржаване су и раније, а овог пута се то, први пут, догодило у проширеном саставу – уз присуство

председника парламената, привредних комора и других институција. Усвојена је Декларација о заштити националних интереса и политичких права и заједничкој будућности српског народа.

Документ од 49 тачака, који ће бити понуђен на усвајање двема скупштинама, полази од истоветног националног интереса српског народа, поштујући Универзалну декларацију УН о људским правима и низ других међународних аката. Посебно је истакнута потреба поштовања Резолуције УН 1244 о статусу Косова и Метохије, којом се та покрајина дефинише као неотуђиви део Републике Србије, као и Општег оквирног споразума за мир у Босни и Херцеговини (БиХ). У том контексту, Вучић је поновио да се спорови са Приштином могу решити само преговорима и компромисом, тако да ни једна страна не добије све, док је Додик инсистирао на поштовању изворних принципа Дејтона.

Оба председника су се заложила за још интензивнију економску сарадњу, уверени да само јака привреда може да отвори светлију перспективу народу и подигне политички углед и утицај две стране. Договорено је да РС Дан државности обележава 15. фебруара, на Сретење, као и Србија, а да 9. јануар, који оспоравају Сарајево и (од стране РС непризнати) високи представник, остане празник оснивања Српске.

Свесрпски сабор ће се убудуће одржавати сваке друге године.

Срђан Басић

Од 1. јула Мађарска председава Унијом

Устаљени је обичај да се сваких шест месеци мења држава чланица која формално председава седницама Европског савета, као својеврсног колективног „председништва“ Европске уније (ЕУ). Та улога не оставља много маневарског простора, јер о свему на крају одлучују шефови држава или влада 27-орице, али ипак оставља извесне могућности иницирања појединих тема и активности, као и њихову координацију.

Од 1. јула, Мађарска преузима штафетну палицу од Белгије, па ће мађарски премијер Виктор Орбан по други пут (после 2011) бити номинални „шеф“ ЕУ, што је до сада успело једино бившој немачкој канцеларки Ангели Меркел.

До примопредаје дужности још није дошло, а управо је Белгија била та која је подгрејала једну за Будимпешту непријатну тему, стару неколико година. Белгијска министарка иностраних послова Хађа Лабид је позвала остале чланице Уније да поново размотре могућност да се Мађарској, на основу члана 7. Лисабонског споразума, одузме право гласа због низа дисонантних тонова у односу на Брисел, пре свега, у вези са мигрантском политиком и ратом у Украјини.

Белгији се веома брзо придружила и Аустрија, али та иницијатива ни овога пута неће проћи из простог разлога – нема ко да је оствари, јер је мандат старом сазиву Европског парламента (ЕП) окончан, а нови неће бити формиран бар до септембра. Сада после избора за ЕП, одржаних од 6. до 9. јуна, сви су преокупирани бројањем гласова, стварањем коалиција, расподелом ресора и кадровским решењима.

У таквим условима Мађарској ће бити још теже да реализује своје европске планове, али програм је готов и утврђени приоритети будућег деловања, међу којима је и још снажније залагање за убрзан пријем нових чланица у ЕУ, укључујући и Србију.

„Због управо одржаних избора за ЕП, први задатак ће нам бити да обезбедимо континуитет у раду институција Уније, како би она и у том прелазном периоду могла да реагује на дате изазове“, изјавио је министар за европске послове Јанош Бока.

Према његовим речима, већ су одржане консултације европске „тројке“ (прошли, садашњи и будући председавајући), а најважније теме у другој половини ове године биће конкурентност привреде, демографија и миграције, посебно оне споља. Као

важан задатак министар помиње и јачање безбедности и одбрамбених способности ЕУ, заснованих на домаћој војној индустрији.

„Један од наших централних приоритета биће и политика проширења, да тај процес буде објективан и уравнотежен и на источној – Украјина, Молдавија и Грузија, и на западно-балканској линији“, додао је Бока на Фејсбуку.

Министар спољне трговине и дипломатије Петер Сијарто је више пута истицао да су земље Западног Балкана више потребне Унији него обрнуто, јер би дале нови елан, свежину, енергију и ентузијазам посусталој

Европи. Истоветан став изнео је и одлазећи представник Мађарске у Европској комисији, задужен за суседску политику и проширење.

„Витални интерес ЕУ је да што пре дође до њеног проширења, да до краја петогодишњег мандата следећег састава Комисије буду примљени нови чланови. Када је о Србији реч, она је учинила значајне напретке и Брисел би требало да настави преговоре о њеном пријему“, изјавио је Оливер Вархељи, комесар за суседску политику и проширење ЕУ на форуму „Сусрет ЕУ и Балкана“, одржаном недавно у Софији.

С. Б.

Српске националне организације из региона подржале Декларацију

Под називом „Један народ, један сабор – Србија и Српска“, у Београду је 8. јуна одржан први по реду Свесрпски сабор на којем је усвојена Декларација о заштити националних интереса, политичких права и заједничкој будућности српског народа.

И Срби у региону сматрали су важним да подрже поменути Декларацију па је Конференција српских националних организација из земаља у региону на свом ванредном скупштинском заседању, одржаном 14. јуна у Матици српској у Новом Саду – ком је присуствовала и у његовом раду учествовала и трочлана делегација Самоуправе Срба у Мађарској у саставу Вера Пејић Сутор, председница и Милан Ђурић, потпредседник Земаљске српске самоуправе, односно, Љубомир Алексов, заступник српске заједнице у Мађарском парламенту – једногласно изгласала подршку Свесрпском сабору и његовим закључцима, ставовима и циљевима.

Учесници скупа, политички представници Срба из Албаније, Босне и Херцеговине, Црне Горе, Хрватске, Мађарске, Румуније, Северне Македоније и Словеније, дали су пуну и безрезервну подршку државним руководством Србије и Републике Српске у напорима за очување мира, државне стабилности и јединства српског народа, а она је изнета у закључку конференције где је наведено следеће:

„Полазећи од статутарних циљева и задатака Конференције, крвних српских националних организација из земаља региона

- очувања и јачања међусобних веза српског народа у региону и његовог односа са матичном државом – Републиком Србијом;
- афирмације националне, демократске и државотворне традиције, историјске повезаности и заједничких

интереса српског народа у земљама региона;

- развијања идеја и осјећања братске слоге, толеранције и солидарности међу српским народом;
- јачања заједништва и мира, права и правде, као заједничког добра;
- његовања и унапређивања традиционалних братских, пријатељских и солидарних основа и веза међу српским народом у циљу очувања националних вриједности и обичаја, успостављања и продубљивања блиских пријатељских односа у свим областима рада и живота и заједничког утицаја на бољи статус српског народа у земљама региона;
- заштите и унапређивања грађанских демократских права и слобода;
- афирмације непосредне демократије ради остваривања сопствене суверености уз слободно исказивање опште воље о најважнијим питањима живота и рада;
- афирмације патриотизма;
- залагања за афирмацију истине, за објективно и свестрано информисање;
- афирмације вјековне повезаности српског народа са Руском Федерацијом;
- организације и дистрибуције хуманитарне помоћи.

Конференција српских националних организација из земаља региона коју чине Савез Срба Румуније, Самоуправа Срба у Мађарској, Национални савјет Срба Словеније, Српско народно вијеће Хрватске, Заједничко вијеће општина Вуковар Хрватска, Удружење Срба Хрватске, Асоцијација стваралаца Републике Српске, Одбор за заштиту права Срба у Федерацији Бих, Координациони одбор Срба из Мостара, СНП „Избор је наш“ из Републике Српске, Национални савјет Срба из Сјеверне Македоније, Српско-црногорско друштво „Морача-Розафа“ из Албаније и Српски национални савјет из

Црне Горе безрезервно пружају подршку

Декларацији о заштити националних и политичких права и заједничкој будућности српског народа

Коју су у име Републике Србије и Републике Српске предложиле државне институције уз благослов, молитвено и саборно учешће Српске православне цркве на Свесрпском сабору одржаном у Београду 8. јуна 2024. године.

КОНФЕРЕНЦИЈА

јединству без којег нема просперитета, мира и стабилности за српски народ.

**Живјела Република Србија!
Живјела Република Српска!
Живио српски народ!”**

Одлуку ванредне скупштине Конференције српских националних организација из земаља региона поздравео је и Ђорђе Милићевић, министар без портфеља у Влади Србије, задужен за координацију активности и мера у области односа са дијаспором, који је у друштву својих сарадника и бројних представника Владе Војводине, такође присуствовао форуму у Новом Саду, где је том приликом нагласио и следеће: „Изузетно је

Вјековне тежње за слогом и јединством српског народа ријетко су у нашој историји бивале оствариване. Саборност су спречавали спољни утицаји, потпомогнути нашем неслогом. Свесрпски сабор је донио Декларацију да српски народ представља јединствену целину, уз позив на национално помирење и превазилажење националних подјела унутар српског народа. Улога Српске православне цркве у српској историји је кључна и незамјенива у очувању српског националног бића. Њена саборност је узор по коме српски народ треба да гради своје јединство.

Наша Конференција, коју смо ванредно сазвали како би дали подршку закључцима Свесрпског сабора, својим вишегодишњим активностима свједочи о том жељеном свесрпском

важна и ваша подршка коју дајете овој Декларацији и нашим државним руководством. Само заједничким снагама можемо да одговоримо на изазове са којима се суочава наш народ. Наша снага лежи у нашем јединству, солидарности и заједничком раду на очувању наших права, културе и идентитета!”

Током ванредне скупштинске седнице, учесници форума разговарали су и о другим актуелним питањима, која се тичу Срба у региону. Посебно ваља истаћи да ће Стална конференција српских националних организација из земаља у региону, која је основана 2015. године у Будимпешти, до године обележити вредан јубилеј, десету годишњицу свог постојања и континуираног рада.

П. М.

АКТИВНОСТИ

Дан народносних култура и фудбалски куп

У суботу, 22. јуна, у 10. будимпештанском кварту Кебања, одржан је седми по реду Дан народносних култура и фудбалски куп аматера. У Спортском центру „Кочиш Јанош“, окупио се велики број младих спортиста, да покаже своје способности у малом фудбалу.

Госте је поздравила Хенриета Сабадош Јогане, референт за народности у 10. кварту, а манифестацију је отворио Габор Радвањи, заменик градоначелника Кебање. Од раног преподнева у спортском центру су се ширили примаљиви мириси разноврсних специјалитета које су припремали представници народности. У исто време је трајао културни програм. Србе је представљао оркестар Ладислава Халаса „Коло“ из Тукује. За то време, на фуд-

балском терену копча су укрстили тимови Срба, Пољака, Украјинаца, Грка, Рома и Мађара. Утакмице су биле срчане, брзе и занимљиве. Свака екипа је уложила велики напор да освоји што боље место. Српска екипа је резултатом 1:0 победила Грке, али је, нажалост, у одличној утакмици ипак изгубила од украјинске екипе. Однела је треће место, победивши Роме са 3:0. Атмосфера на игралишту је била навијачка, али пријатељска. По завршетку мечева подељени су пехари,

медаље и награде. Организатори ове манифестације су биле народносне самоуправе Кебање, наравно и Српска, са председ-

ником Богданом Сабо и члановима Сањом Докић и Биљаном Куцукали (Сабо), уз подршку Фондације „Бетлен Габор“.

Катарина Павловић Бачи

II Српски дан у Виљану

Захваљујући Александри и Зорану Урсићу, власницима Пансион „Урсић“ који се налази у самом центру барањског градића, љубитељи српске културе 22. јуна поново су имали организован провод, обојен српским фолклором и гастрономијом. Након годину дана затишја, поново се чула српска песма, повело се српско коло, на другом по реду „Српском дану“, за чију организацију су се побринули сестра и брат, унучад Драгомира Бате Шакића, старатеља месног српског православног храма.

Карте за приредбу за тили час су биле распродате због вести да ће манифестацију увеличати поједини играчи КУД-а „Табан“ из Будимпеште и Оркестар „Село“ из Ловре. Уз то, била је најављена и српска гастрономија.

У дворишту пансион, Зоран Урсић је у улози роштиљнице марљиво пекао прасе, јагње, остало му је времена да припреми и ћевапе, плескавице, штавише, у глиненим лонцима кувао се и пасуљ. Наравно, фини мириси просто су мамиле заинтересоване госте, многи су – Немци, Мађари и Срби – већ раније стигли у угоститељски комплекс, како би присуствовали српском културном и гастрономском спектаклу.

У име домаћина, окупљене госте је, одевена у српску кецељу, коју је насле-

дила од своје прабабе Јованке (а по том узору за „Српски дан“ урађено је још пет комада), најпре на мађарском језику поздравила Александра Урсић, која је, између осталог, рекла следеће: „Ово је манифестација преко које се пружа прилика да сачувамо своју српску традицију, обичаје и пренесемо их осталима, овдашњој заједници. Ради се о приредби, која нас спаја“, рекла је видно ганута Александра Урсић, један од главних организатора „Српског дана“ у Виљану. Потом се на српском језику присутнима обратио Игор Рус, члан руководства КУД-а „Табан“, и публици најавио српске игре, делове кореографије које ће извести у току вечери: деље српског фолклора представили су Бојан Мишљеновић, Вељко Круљ, Филип Собослаи и Игор Рус.

Публика је бурним аплаузом поздравила кратак фолклорни програм Табана која је, затим, на отвореној позорници заменио Оркестар „Село“ из Ловре и солиста Никола Скорић.

И док су Ловрани свирали, певали, сервирани су фини гастрономски специјалитети које су пратила укусна виљанска вина. Било је ића, пића и разних ђаконија – наравно, захваљујући доброј музици, убрзо се повело и коло.

Други по реду „Српски дан“ у Виљану

испунио је сва очекивања, гости – њих стопедесет – уживали су до ситних са-ти.

Успешна организација манифестације подстакла је организаторе – којима су у сусрет изашли и бројни спонзори, међу њима и Уред премијера и Фонд „Габор Бетлен“, односно, Печујско-барањско српско удружење – да већ на

крају приредбе наговесте наставак одржавања незаборавног културно-гастрономског догађаја. Како рече Александра Урсић, „иако немамо српску самоуправу, нама је изузетно важно да српска култура и даље живи у Виљану. Важно нам је да људима покажемо да смо ту и чувамо своје, наше.“

Предраг Мандић

Међународни шаховски турнир у Чанаду

У организацији Локалне самоуправе села Чанада и месних народносних самоуправа Срба и Румуна, у поменутом поморишком насељу почетком јуна одржан је међународни шаховски турнир.

Традиционална спортска манифестација – која је овом приликом уприличена у Дому културе – окупила је осам екипа: из Печке и Нађлака (Румуније), Сенте, Кањиче и Торњоша (Србије), односно, Макове (Макоб) и два тима из Чанада (Мађарске).

Шахисти су играли партије које су трајале 15 минута. Брзопотезни мечеви били су веома узбудљиви – такмичари су на располагању имали кратко време за потврду своје борбености, синтезе знања, такмичарског духа, али су успели у својим настојањима.

На крају надметања, победнички пехар освојио је тим из Печке, Румуније, друго место припало је екипи из Макове, док су трећепласирани постали Сенђани из Србије.

Треба рећи да су се у редовима домаћих шахиста налазили и Јанош Фаркаш, начелник села, односно, Фрањо Колар, председник месне српске самоуправе.

Након окончања међуна-

родног шаховског турнира, уследило је дружење домаћина Чанађана и њихових гостију из Румуније и Србије из којег није могао да изостане ни укусни ручак, а сасвим је природно да се разговор повео и о тренутачном стању, односно, изазовима шаха.

Организатори су најавили да ће и догодине приредити шаховски турнир на који, слично овој години, очекују пријатеље-шахисте из Румуније и Србије.

П. М.

На турнеји по Војводини представа доживела велики успех

ПОЗОРИШТЕ

Премијера представе „Зуб оца“

На традиционалном Фестивалу народних позоришта „Jelen/lét“ - Присутност, одржаном по седми пут у Националном театру у Будимпешти, премијерно је изведен комад „Зуб оца“, урађен по мотивима драме Стевана Сремца „Поп Ђира и поп Спира“. Потом је уследила тродневна турнеја по Банату и Бачкој

захваљујући главном организатору Јохану Вишеру, непрофитном д.о.о. „Мужак театрум“-у (Muzsák Teatrum, Nonprofit Kft.) и мађарском Министарству за културу и иновације (Kulturális és Innovációs Minisztérium), представа је приказана у Дому кул-

одлична, он је лепо прихватио цео тим, био је максимално припремљен, реаговао је на сваку ситницу, имао је одговор на свако питање. „Пажљиво смо слушали и прихватили његове инструкције. Он веома добро познаје менталитет јужног региона (Délvidek), расположење, вибрације. Последњих тридесет година, често је боравио у Војводини, у Румунији и Словачкој. Био је у друштву војвођанских Мађара и Срба из Војводине, који на овим

Ово је заједнички пројекат Српског позоришта у Мађарској и Народног позоришта у Суботици. Музичка комедија, коју је за сцену прилагодио Ерне Вереш, а режирао Андраш Патаки, у Будимпешти је премијерно одиграна на мађарском језику. Музичке нумере је на мађарски превео и припремио Милан Рус, директор Српског позоришта у Мађарској. По његовим речима, основна идеја и тачка полазишта су двојезичност и мултикултуралност, па је зато одабран текст који је везан за ово поднебље и који глумци беспрекорно и на српском и на мађарском језику, могу да одиграју на сцени. „То и јесте наша мисија. Многи сјајни комади српске драматургије представљени су мађарској публици, попут дела Радослава Златана Дорића, Душана Ковачевића и других писаца, док су дела Ференца Молнара и других сјајних мађарских аутора играна на српском језику. Оваква сарадња и копродукције најбољи су начин да се створе мостови и успоставе везе између позоришта која се одлично разумеју. Изузетно

ми је драго што смо могли да учествујемо у овом пројекту, јер позоришта доприносе зближавању српске и мађарске заједнице, промовишући толеранцију и међусобно поштовање“, рекао је Милан Рус. У представи играју глумци Српског позоришта у Мађарској, Милан Рус, Алиса Лацко, Анастасија Каргина, Тибор Какоњи и Бранимир Ђорђевић, глумци суботичког Народног позоришта, Моника Пешић и Арпад Черник, као и гости уметници, Лаура Тополчани, Криста Сорчик, Јохан Вишер и Золтан Молнар. Како сами кажу, рад на овој представи био је веома занимљиво и драгоцено искуство. Били су одлично примљени у главном граду Мађарске, где су на сцену поставили комад чија је тема, иако написан давно, веома савремена и актуелна, јер се бави људском природом, животом у заједници, конфликтима који су свевремене. Актуелност представе, потврдила је и публика која је одушевљено реаговала на заједљиве и комичне опаске којима „Зуб оца“, баш као и Сремчево дело обилује.

Након премијере у Будимпешти,

туре у Сенти, у Мађарском културном центру „Дожа Ђерђ“ у Бајмоку и у Културном центру „Петефи Шандор“ у Бечеју. Сале су биле пуне до последњег места и представа је доживела велики успех. Од Јохана Вишера смо добили информацију да је добијено више позива за гостовање у Војводини на мађарском језику и да се планира још десетак наступа. „Сви нестрпљиво очекујемо српску варијанту. Припреме за представу и пробе биле су узбудљиве. Нас 11 глумаца се познајемо од раније и радо смо ушли у овај заједнички пројекат. Пробе су одржаване у Српском позоришту у Будимпешти и то је било једно узбудљиво искуство за све. Од првог дана смо се осећали као код куће. Цео позоришни тим и редитељ срдечно су нас прихватили, и шест недеља, колико су трајале свакодневне пробе, радили смо на професионалном нивоу, можда и озбиљније него код куће. Сви смо давали све од себе, максимално се припремали и ефектно радили“, изјавио је Вишер за наш лист.

Сарадња са редитељем Андрашом Патакијем од самог почетка је

просторима живе више стотина година и који у себи носе мешавину те две културе. Редитељ је пошло за руком да симбиозу те две културе изванредно дочара и постави на сцену. Много се радујем овој сарадњи и томе што ћемо исту представу играти и на српском језику. Дело Стевана Сремца, чију адаптацију играмо, писац је написао 1898. године. У њему се осећа атмосфера Аустроугарске монархије, у једном банатском селу, која се ни до данас, после 130 година није променила. Заједно живимо, бавимо се пољопривредом и сточарством. Живимо у миру и слози. Некад пробају да нас заваде, али им не дозвољавамо“, рекао је Јохан Вишер.

Целој позоришној екипи било је организовано разгледање Сенте и тамошњих знаменитости. Ласло Тари, месни историчар, госте је провео кроз Градски музеј и родну кућу Стевана Сремца, који је у Сенти живео до своје тринаесте године, кад се преселио у Београд и Ниш. Гости су обишли центар града и уживали поред реке Тисе.

Катарина Павловић Бачи

Ерне Вереш (Verebes Ernő) - Како је текст пренет на сцену „Јако је интересно адаптирати нешто из романа у једну врсту драме. У свом тексту сам пробао да оживим то време и банатски крај. Рођен сам у Сенти, као и Стеван Сремац, моја кућа се налази у близини његове родне куће. Банат доживљавам као свој крај. У роману „Поп Ђира и поп Спира“ протежу се осећања која су мени врло блиска. Уживао сам у писању текста, који је наручио Милан Рус, директор Српског позоришта у Мађарској. Касније се испоставило да ће ово бити копродукција са Народним позориштем у Суботици на два језика. Покушао сам да унесем једну врсту хумора, који и данас карактерише наш тамошњи живот. Надам се да сам у томе и успео. Редитељ Андраш Патаки додао је неке своје мисли, а јако сам захвалан глумцима који су беспрекорно радили и дали све од себе да оживе ову моју драму. Радујем се, јер сам чуо доста позитивних критика и размишљања о представи. Похвале смо добили и од Атиле Видњанског, директора Националног театра у Будимпешти, који је са уживањем погледао представу. Цео пројекат је јако позитиван. То ми је и био циљ.“

Премијера на српском језику очекује се крајем септембра.

ИНТЕРВЈУ

Удружење уметника „Круг“ добитник награде „Про култура миноритатум Хунгарије“

По већ устаљеној традицији средином маја месеца, у свечаним оквирима, уручују се признања „Про култура миноритатум Хунгарије“, то јест за народносну културу појединцима и организацијама, припадницима националних заједница, који су својим залагањем допринели очувању и развоју култур-

који су уручили и четрнаест награда. Међу добитницима се нашло и Удружење уметника „КРУГ“ из Будимпеште, које више од 15 година организује уметничке кампове, изложбе, симпозијуме „КРУГ-360“, доприносећи ширењу и развоју савремене српске културе у Мађарској и шире. Награду је преузео један од оснивача, уједно и председник Удружења, Милан Ђурић.

Да ли сте у време оснивања Удружења размишљали о томе, како ће организација да функционише у првих петнаест година?

– Идеја и јесте била да функционише што је могуће дуже, тако да смо сви били свесни и жељни да започинемо, односно, започнемо вишедеценијски заједнички рад. Тада смо били Удружење младих уметника, а након 15 година гледамо то кроз другачију визуру и настојимо да овај подухват добије још шире димензије, да се нови људи прикључе са својим идејама. Циљ нам је био, да ми, као аутори, свој рад представимо из прве руке и да сами покушамо да организујемо наше активности. Са мање-више успеха, из године у годину, то је некада било лакше, а некада мало теже, али сматрам, да смо сигурним корацима пролазили кроз време, и надам се да ће „КРУГ“, као удружење бити препознатљиво још наредних деценија.

Како сте успели да повежете представљене, главне сегменте културе: дела музичког, ликовног и књижевног стваралаштва?

– Повезна тачка ових грана јесте да их посматрао из ауторске перспективе! Ценимо нашу традицију и гледамо у два правца: први правац је прошлост, али гледамо и другу страну и сматрамо да што сад урадимо, то треба да буде исто толико квалитетно, да би наша остварења сведочила будућим генерацијама да смо ми, као и наши претходници, нешто створили. Тако да тај наш

рад гледамо кроз квалитет, иако, наравно имамо и радионице, програме који се односе и на децу и на људе који желе да нам се прикључе, као ентузијаста у неке програме, али увек настојимо да постигнемо што је могуће виши квалитет, јер, да тако кажем, наша мерила су висока и тежимо ка томе да тај стваралачки рад буде достојан и онога што славимо из прошлости.

Како бисте позиционирали Удружење „Круг“ на палети организација које се баве различитим видовима културе?

– Приликом оснивања удружења сматрали смо да је добро да буде једна, и тада једина таква организација која се неће бавити културно-уметничким садржајем, већ смо препознали потребу за институционализацијом наших уметничких настојања. Временом смо упознали и препознали створене вредности сродних удружења које су функционисале у оквиру осталих народности у Мађарској, а повезивањем са неким од њих, сматрам да и на палети тих заједница заузимамо добро место, наиме, наши аутори се појављују на заједничким изложбама других мањина. Из аспекта позиционирања имали смо у виду да не будемо удружење, чији чланови егзистирају само унутар организације, већ да настала најбоља остварења буду доступна много широј јавности, чак и већинском становништву. Штавише, временом смо схватили да се напредак у том раду достиже и помоћу повезивања са различитим удружењима изван државних граница – у матици и шире, у Европи – па тако имамо протокол о сарадњи са појединим организацијама у Србији, али и из Франкфурта или Париза.

Какве су перспективе? Када се говори о народносном удружењу помисао је да је првобитан задатак да се очува традиција.

– Очување наследства је први и најважнији задатак! Једино тако може једно удружење, попут нашег, да функционише, ако се декларише као удружење које популаризује и негује сопствену културу и савремено стваралаштво, да би, на неки начин, имао повезнице са оствареним доприносом удружења из прошлости. Прошлост јесте основа нашег рада! Сви у Удружењу смо мишљења да не можемо бити јединствени и оригинални, сем ако се бавимо оним што јесмо, јер то је непоновљиво. Значи, тако можемо да будемо савремени и у тренду, ако показујемо оно што јесмо! Иначе, данас се и очекује да стваралаштво буде аутентично, према томе, ми ништа друго не треба да представимо, него кроз свој рад – себе! И овим признањем добили смо подршку и од стране Владе Мађарске, што је препознавање свега онога што смо до сада постигли, а уједно је и подстицај, да даље радимо, односно подстицај и онима који од сада желе да се укључе у наше Удружење. Ова нас награда и обавезује да помогнемо њима у укључивању у ове наше токове, да им пружимо простор и могућност за афирмисање, доказивање!

Миленко Радић

Кампери у Балатонфењешу

КАМП

25. година Српског језичког кампа

ханеса Брамса, а Душанка Гавриловић је својим умећем и ауторитетом учинила да кампери у року од четири пробе све то лепо увежбају и изведу на завршној вечери.

Свакодневица кампа је нешто већ познато свима који прате ову манифестацију и зна се да има свој ритам, од раног устајања, шетања или трчања поред Балатона, преподневних занимања, пробе хора, одбојке на песку и неизоставног одласка на плажу и вечерњих састанака и манифестација. Тако је било и ове године, а време је било благодатно камперима, тако да је било и купања и сунчања и одбојке, а неке од девојака су играле и ластиж.

Ове године, по први пут, групе су другачије формиране, па су тако гимназијалци од самог почетка били подељени у 8 група, од по 9-10 ученика. Групе су биле мешовите и оне су као тимови функционисале од почетка до краја и заједнички извршавали постављене задатке.

На самом почетку, свака група је добила задату тему, и у току преподневних занимања радила је на реализацији свог приказа за завршну свечаност. Све теме су пажљиво одабране, а биле су примерене узрасту као и гимназијском животу, па су се ту нашле и теме вечите дилеме које понекад због носталгије и повезаности са породицом, као инаилажења на препреке, муче гимназијалце: „Где ми је дом?“, „Да ли да одустанем и вратим се у Србију“, као и теме честих борби васпитача како мотивисати децу да посеђују културне манифестације: „Идемо на књижевно вече“. Ту се нашла и свакодневна тема разговора са родитељима, и коментари деце након обављених родитељских разговора: „Смарају ме моји“, затим честе примедбе предметних професора у школи због несавладаног градива: „То си требао да научиш у ОШ“ или тема „Прекратко, прекратко“.

У току вечерњег програма, ученици су били изазвани да покажу и своје таленте, па су се на сцени нашла по два представника сваке групе. Било је ту и рецитатора, мађионичара, глумца и етно певача, пијаниста и фолклораша, да би на крају сви заједно заиграли Ужичко коло у сали.

Свакако је на крају присутна тема: „Нема преписивања на матури“, а током целог школовања и живота, тема неуређивања ако некога малтретирају, а ми смо сведоци: „Гњаве је, а ја ћутим“.

Интересантно је било из дана у дан пратити креативност и маштовитост ученика да реше задате теме, као и бити сведок талената које су показали у овим приказима. Задатке су схватили крајње озбиљно и трудили се да дају све од себе. У неким приказима је било и рецитовања и певања и играња, али је неопорно да глумца имамо највише. Ученици су сами креирали своје приказе, а када би понестало идеја, васпитачи, који су стално обилазили групе и пратили њихов рад, били су ту да дају по неку идеју или предлог за наставак.

У току вечерњег програма, ученици су били изазвани да покажу и своје таленте, па су се на сцени нашла по два представника сваке групе. Било је ту и рецитатора, мађионичара, глумца и етно певача, пијаниста и фолклораша, да би на крају сви заједно заиграли Ужичко коло у сали.

Од 80-ак ученика у кампу, само пар њих пева у школском хору, али за тако кратко време научити их, анимирати и мотивисати све да певају Брамсове Мађарске игре, заиста је

фасцинантно умеће професорке Гавриловић, која и сама руководи дечјим хором „Пиколо“ у Сремској Митровици. Овом приликом морамо похвалити и текстове написане за ове композиције, које је у складу са мелодијом и емоцијом коју она изазива, вешто написала Оливера Јелкић.

У току једне вечери, рађене су и ситуације, када су ученици добили теме и по 10 минута да их реше. У току ове вечери смо видели како за кратко време, када адреналин проради, показују своју снажљивост и креативност.

После свакодневних састанака, ученици су имали прилику да се друже и проводе време заједно, а уживали су и у роштиљу. За време кампа, како смо то и навикли, у посети је била екипа „Српског екрана“ и забележила тренутке са проба хора и сегмената програма, а изјаву за Радио емисију на српском језику при МТВ-у, дала је директорка Которчевић.

Реализацију овог кампа је помогла Фондација „Бетлен Габор“, затим Министарство спољних послова Републике Србије, Управа за сарадњу с дијаспором и Србима у региону, као и српске самоуправе 2.8. и 14. кварта. Превоз ученика је обезбедила Српска школа из Будимпеште.

Д. М.

На 160 км од Будимпеште, у Балатонфењешу, у организацији Српског педагошког и методолошког центра, и ове године се окупила повећа група ученика, гимназијалаца, где је у другој половини јуна са својим васпитачима, на Српском језичком кампу „Вук Караџић“ провела седам незаборавних дана.

Ово је 25. по реду Српски језички камп, што већ пуно говори о овој манифестацији, а одазив ученика и квалитет програма, као и оно што су показали на завршној свечаности је тек посебна прича. Овогодишњи камп можемо назвати и гимназијским, јер га је чинило осамдесетак гимназијалаца СОЦ „Никола Тесла“ из Будимпеште, који су долазак на овај камп заслужили успехом, владањем, разним спортским постигнућима и успесима на такмичењима. По први пут, на кампу су били и матуранти, јер се термин матуре није подударало са термином одржавања кампа.

Наравно, овај читав једнонедељни програм, предводила је директорка СПМЦ-а, Јулијана Которчевић, а уз њу је ту била екипа васпитача и професора који су се свакодневно бавили гимназијалцима: Драгана Меселција, Гордана Ђерђ, Драган Пандуровић, Лазар Которчевић, а на почетку, као и самом крају таборовања, придружио им се и професор Зоран Меселција, који се побринуо за техничке ствари.

Као и неколико претходних година, гошће на кампу су биле књижевница и познати адвокат Оливера Оља Јелкић из Београда и Душанка Гавриловић професор клавира, магистар уметности, оснивач Удружења за креативни развој „Пиколо“ из Сремске Митровице, које су својим радом и идејама обогатиле и учиниле квалитетнијом свакодневицу гимназијалаца на кампу. Наиме, Оливера је овом приликом написала текстове за Мађарске игре 1, 4. и 5, композитора Јо-

НЕБЕН

Јун месец је, у свакој школи, у знаку затварања школске године. То је период када се сви послови приводе крају. Ученици и наставници подвлаче линије свог једногодишњег рада и процењују своје успехе. Сви се надају најбољим резултатима.

Лепа традиција завршетка школске године је и свечаност поводом краја школске године која се обележава пригодном приредбом. Ове године, привилегију да припреме и реализују ову свечаност у српској основној школи у Сегедину, испостава СОЦ „Никола Тесла“ у Будимпешти, добили су ученици другог разреда и њихова учитељица. Оно што су приредили био је необичан програм који су назвали Церемонија свечаног затварања школске године. Церемонија је била концепирана тако, да су водитељи били Јелена Миленковић и Вукашин Игњатовић, који су интересантним дијалогом, у неколико етапа,

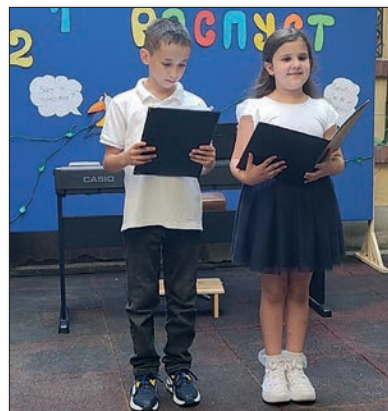
Цветна киша за крај школске године

представили сваки разред. Након представљања појединог разреда, сваки од ученика је добио на поклон ружу. Када су сви ученици доспели на бину, руже су добили и наставници након чега је уследило одбројавање и бацање цвећа у публику. „Цветном кишом“ је симболично цвећем посут пут летњег распуста, који ће свакога од њих одвести у наредни разред. Било је прелепо и верујемо да ће се ова традиција усталити. Сви су били весели, насмејани и пуни утисака.

У програму су, уз Јелену и Вукашину, учествовали још и Ивона Човић, која је имала улогу репортера и задатак да на мађарском језику упућене извештава о томе шта на српском језику причају Јелена и Вукашин. За музички део програма су биле задужене Харгита Хомпот и Лаура Фишти

Молнар, на тамбурици и Јелена Миленковић на клавиру. Присутни су могли чути и две рецитације, једну на српском коју је рецитовала Кира Шара Лоринц и једну на мађарском у интерпретацији Лауре Фишти Молнар. Централни посао поделе ружа сјајно су изнели Ненад Веселинов и Нолан Мирко Гараи. Руже за овај диван чин, ученицима је даровала Ерика Веселинов.

Пригодним говором, испуњеним речима хвале за ученике и наставнике, али и лепим жељама, свим присутнима се обратила и директорка школе, Љубинка Георгијевић. Ако се по свечаном завршетку школске године може проценити једногодишњи рад, ово је била дивна и успешна година свих ђака и педагога у Српској основној школи у Сегедину. Свима желимо

срећан распуст, много одмора, а нове записе пратимо од септембра.

Горана Копоран

Летовање малих Дешчана у Ловри

Почетак јуна месеца био је важан за младе Дешчане, јер су се њихове васпитачице, после дужег низа година, охрабриле да поново воде децу на „летовање“. Некада је ово била годишња пракса и деца су одлазила чак и на Златибор, а онда је временом тај обичај утихнуо. Сада, уз пуно храбрости и уз подршку њихове месне самоуправе, враћају се старој доброј пракси. Пројекат Самоуправе Срба из Деске „Оживимо старе обичаје“, са којим су победили на Унијском конкурс, дао је и Српском забавишту прилику да буде део активности које ће се одвијати у оквиру њега. Првобитна идеја је да се у цео процес укључе и деца

која похађају Српско забавиште и на тај начин обогате своје искуство, а повежу у целину један циклус учења и прикупљања вештина од својих старијих чланова српске заједнице.

„С тим у вези, одлучили смо се да организујемо забавиште у природи. Пет дана посете Ловри и околини, у којој бисмо могли да истражимо неке од наших интересовања, као и да продубимо пријатељство са српским забавиштима у Ловри и Будимпешти. Шеснаесторо деце која су кренула на овај пут, имала су могућност да се друже са својим вршњацима, и кроз практичне игре богате своје искуство, знање и умеће“, говори нам директорица дешчанског забавишта Спомен-

ка Ђукин Брцан и додаје: „С обзиром да смо већ отпочели процес учења о пољопривредним културама, да смо се охрабрили за узгајање неких врста поврћа у зеленој башти, да су деца имала пројекте узгајања биљака у собним условима, логичан след је да желимо да сазнамо шта се дешава даље у производном процесу хране коју једемо. У периоду до поласка у Ловру, имали смо могућност да уберемо и прве плодове природе о којој смо, вештим рукама, свакодневно бринули, а које смо понели на пут и искористили у исхрани. Организација забавишта у природи је последична веза пројекта који смо отпочели у сарадњи са Самоуправом Срба из Деске, а који желимо да обогатимо новим искуствима. Учећи кроз практичне примере и активности, деца се уче животно корисним вештинама, које је даље потребно само надоградити. Тако смо се обрели у Српском Ковину, у млину на води, где смо учили како се меље жито и како се млеко деценијама уназад. Од брашна и гриза, заједно са децом правили смо укусне оброке. Потом смо боравили у Ловранском српском забавишту, где смо се дружили са децом из Ловре и Будимпеште, и заједнички посетили фарму породице Алексов, којој се овом приликом неизмерно захваљујемо. Њихово млеко и јаја су нам одлично послужили да и деца самостално пробају како се прави сир, укусне

палачинке и кајгана. Последњи дан нашег летовања повели смо у Будимпешту, играјући се са децом у забавишту. На самом крају ове авантуре уживали смо у чарима главног града крстарећи бродом по Дунаву. С обзиром да смо имали велику подршку родитеља за овај програм, надамо се да ће наша позитивна искуства и пуно различитих успомена које носимо, бити подстицај и у наредним годинама и за наредне генерације деце и родитеља. Са жељом да се вратимо доброј старој традицији“, завршила је свој извештај Споменка Ђукин Брцан, директорка Српског забавишта у Десци.

Сања Симулов

Српске судбине током револуције 1848/1849. године (109)

ФЕЛТОН

Ратне новости на северу Бачке

„Али рођеној браћи нашој Србијанцима, кои су се кои дан, кои час из Бајмака на Суботицу с браћом осталом ударити спремали, дође позив, да се врате у отечество своје, које они по дужности одма и учине.“

Лазар Зубан настави да чита чланак: „Сомбор, куда се јака чета од 4000 тирана толнански, под предводителством буњевачког помаћареника Путника, на обрану, поставила, заузеше наши шајкаши са неколико избачени топова, и са 500 Србијанаца. Одоше одатле победоносни у Бајмак и Пачир под командом Драгића и Стеина, и обштељубљеног честитог србијанског мајора Милије Станијевића. Али рођеној браћи нашој Србијанцима, кои су се кои дан, кои час из Бајмака на Суботицу с браћом осталом ударити спремали, дође позив, да се врате у отечество своје, које они по дужности одма и учине. На то Маџари из Суботице, коју ђенерал наш Тодоровић од Сегедина раставити јошт није нужно нашао, по свој прилици одавде силе своје на 15.000 умноживши, појуре на наше у Бајмаку, са ободравајућом виком: 'не бојте се, нема турски Раца – баш ни

једнога.' Битка је од 3 до 5 сатију вече трајала. Наши су се испрва са своја два топа, с Книћаниновим 18 ф. и рачанским 12. ф. врло добро држали. Непријатељ се већ по трећи пут натраг повуче, претварајући се да узбијен. А наши, које је једна бара, и једна врло узана ђуприја од непријатеља одвајала, оставе положаје своје, и појуре на непријатеља. Ови то једва дочекају, врате се натраг и освоје вишеречена топа, кои се из глиба извући нису могли.“

- Еееј, гром ји спржио! – жестио се Василије. – А како то да се ти ниси повук'о сас својим добровољцима у Србију? – приупита знатижељно мајор Вилински.

- Ево, сад ћу и ја, само још мало да одбраним Сириг! Не заборави, ја сам родом из Баната, па ако ме ико ишта и приупита, ја ћу му касти да сам австријски поданик! – насмеши се лукаво пуковник Лаза Зубан. – А ако баш

когод 'оће да знаде, ја сам своју спомагачелну војску под командом мог мајора Блзнавца, по заповести, повратио у Србију.

- А ови момци који су претекли и остали?

- Е, па то је већ друга ствар! То су моји курјаци који без мене не можеду ни да дишу!

- Лукав си ти, мој пуковнич! Права банатска бекрија, гром те спржио!

Обојица се грохотом насмејаше и потегнуше бардак ракије.

- Да ти право рекнем, нисам ја лукав. Пре ће бити да је прави лисац онај наш ђенерал Книћанин! – рече с поверљивим тоном Зубан – И ја сам само због њега ост'о у Војводини.

- Како то мислиш? – зантижељно ће Вилински.

- Лепо! Он је нас, добровољце из Кнежевине, окупио у Ђали, па нам је тамо одрж'о придику. Седио је, онако, кицошки у својим каруцама са запаљеним чибуком, па нам вели: „Млоги су се од вас у последње време јавили да хоће кући да иду. Ја им нисам на пут стајао, иако сам требао то чинити; јер знајте да код куће нема нужде. Само неки од оних што су отишли, имали су, може бити, права узрока, а они други видеше, подобно овцама, како они преко балвана скачу, па скочише и они за њима. Шта ли ће свет казати, кад види, какове сте кукавице?“ (...)

Драгомир Дујмов

Генерал Кузман Тодоровић испраћа добровољце из Србије

Српска издања на „Недељи књиге“ у Сегедину

У организацији Библиотеке „Шомоћи“, у Сегедину је од 13. до 16. јуна одржана „Недеља књиге“.

Слично ранијим, својеврсни празник књиге и ове године обиловао је програмима, пре свега, промоцијама и књижевним трибинама, а до изра-

јаја је дошла и презентација издаваштва народности.

У склопу 95. Недеље књиге, читалачкој публици, пролазницима, на Тргу Дугонич 15. јуна представила се и српска заједница у Сегедину, која је на заједничком штанду са Домом народности изложила издања, штампана на српском језику.

Захваљујући Нади Малбашки, председници Сегединске српске народносне самоуправе и Љубинки Георгијевић, директорици Српске основне школе у Сегедину, заинтересована публика је и овај пут била у прилици да стекне увид у издавачку продукцију Срба у Мађарској. Наиме, пружила јој се могућност да завири у разне бројеве Српских недељних новина, недељника Срба у Мађарској, „Српске календаре“, ту су била, наравно, и разна издања Српског института при Самоуправи Срба у Мађарској, наших књижевника попут Драгомира Дујмова и Драгана Јаковљевића, односно, данас већ нажалост покојних литерарних стваралаца Предрага Степановића и Петра Милошевића, а изложени су и бројни примерци „Дешчанских свезака“, односно, „Барањских свезака“ те друга штампана дела о истакнутим српским личностима, светињама, српско-мађарским културним везама итд.

На штанду, који је био улепшан и изложбом појединих делова српских народних ношњи, нашли су се и преводи наших врских аутора на мађарски језик, па се на тај начин и мађар-

МАНИФЕСТАЦИЈА

ској читалачкој публици указала прилика да упозна наше ствараоце.

Поред писане речи, и ове године промовисан је српски фолклор у Мађарској. Представљање лепота српских народних игара, 16. јуна, на сам дан окончања фестивала, прихватило се Културно-уметничко друштво „Банат“ из Деске чији су чланови предвођени Перицом Дунајем, уметничким руководиоцем ансамбла, заинтересованој публици дочарали богатство и раскош српског фолклора, српских народних ношњи, штавише, чланови нашег удружења су приредили и српску плесачницу.

Било како било, учешће сегединских Срба на „Недељи књиге“ било је успешно и сигурно је да ће српска заједница у Сегедину и убудуће излазити у сусрет организаторима традиционалне културне манифестације, пошто приредба представља добру могућност промовисања делића српске културе у Мађарској.

П. М.

Награђени матуранти Српске гимназије „Никола Тесла” у Будимпешти

Ангелики Иванов – „Ђак генерације”

После тринаест година које сам провела у Српском забавишту, основној школи, гимназији, колегијуму и библиотеци „Никола Тесла” у Будимпешти, 11. маја је освануо последњи дан мог средњошколског школовања – дошао је дан свечаног опраштања. Била је то кратка, али истовремено и дуга авантура, која је започела још у забавишту. Јако је тешко у неколико речи описати цео тај процес који обухвата период од учења првих слова у првом разреду, па све до задње тачке којом сам завршила писмени део матуре. Када сам пустила свој балон, да одлети са осталим балонима, тада сам осетила тежину опраштања. Диплома „Ђак генерације” за мене представља једну врсту признања, што ми указује на то да се налазим на добром путу којим треба да наставим. Она ће ми заувек представљати нашу гимназију, било где ме води живот.

Јана Шошић – „Ђак проминент”

Осећај који ми је пружен при додели награде „Ђак проминент” је заиста био изузетан. Сав труд, време и креативност које сам улагала у школске активности крунисани су сјајним одликовањем. Изузетна је част била инвестирати у Српску гимназију „Никола Тесла” својим идејама и радом, те и бити примећена и награђена, нарочито у емотивном амбијенту који нас је дочекао на опраштању. Са сигурношћу тврдим да ћу у будућности, са сваким погледом на диплому, доживети повратак у светлу прошлости гимназијалских дана. Врло је тешко опростити се од пријатеља и професора који су ми од првог до последњег дана указивали поверење; делити „Гимназијалац” ученицима након успешно одрађеног броја, слушати утиске, те бити део Еразмус+ програма у многама су ми улепшали дане у „Тесли”.

Кристина Јевђевић – „Грамата Николе Тесле”

Почаствована сам што сам ове године добила престижну награду „Грамата Николе Тесле”. Ово је признање прије свега за мој четворогодишњи труд и рад, и још веће ми је задовољство што сам ову награду управо добила од саме директорке Анице Пандуровић.

Посматрајући сва постигнућа и резултате стечене у Српској гимназији „Никола Тесла”, схватила сам да једино радом, упорношћу и у једну руку континуитетом је могуће доћи до циља, такође и уз безусловну подршку свих професора, како у школи тако и у ђачком дому. Покушала сам максимално да искористим све могућности које ми је пружила моја гимназија, али и Будимпешта. Сматрам да је то циљ сваког првака који се определио да упише Српску гимназију „Никола Тесла” у Будимпешти.

Захвална сам на овом јединственом искуству које се само једном пружа у животу.

Сара Павловић - „Диплома српског представника у Парламенту Мађарске”

Добила сам посебну „Диплому српског представника у Парламенту Мађарске” за добро учење, примерно владање, ангажовање у ваннаставним активностима и допринос школској заједници. Када сам чула своје име на додели, осетила сам огромну част и задовољство. Веома сам се изненадила што сам била прозвана, јер то нисам очекивала. Ова диплома је од великог значаја за мене, јер је показатељ мог залагања, труда и свега што сам у претходне четири године учинила као допринос не само школској, већ и целокупној заједници Срба у Будимпешти. На период који сам провела овде у средњој школи гледам као на најлепше раздобље мог живота, јер сам много тога научила. Хвала свима који су ме подржали и били уз мене ове четири године; због свега тога ће ми Српска гимназија „Никола Тесла” остати сигурно у најбољем сећању.

Балинт Ласло Феке – „Диплома Српске самоуправе у Будимпешти”

Био сам веома изненађен и још више захвалан када сам примио диплому од Српске самоуправе у Будимпешти, коју су ове године доделили први пут. Посебно сам захвалан овој школи која ме је примила, упркос томе што немам српско порекло. Током година које сам провео овде, сматрам да сам постао пуноправни члан српске заједнице у Будимпешти. Желео бих да се захвалим свим својим учитељицама, професорима и професоркама који су ми својим безграничним знањем помогли да проширим видике и да боље разумем свет. Не бих био то што сам данас без њихове подршке. За мене ова награда није само једно признање, већ и доказ да се труд и упорност исплате. Хвала свима који су били део мог школовања. Признање које сам успео да добијем не припада само мени, већ и свима онима који су ме подржавали и веровали у мене.

Антонија Санковић – „Спортиста генерације”

Звање спортисте генерације није мала ствар и могу рећи да сам била изузетно срећна када сам чула своје име управо за ту награду. Ова школа ми је пружила могућност да наставим да се бавим кошарком, спортом који од малена волим и да стекнем дивна искуства. Током четири године три пута смо се такмичили на државном првенству, где је прве 2022. године женски тим освојио сребрну медаљу, а касније 2023. и 2024. године, две године заредом, златну медаљу. То су били веома завидни успеси како за школу, тако и за нас појединачно. Чуваћу школу и све људе у њој у дивном сећању, научила сам много тога, понајвише о животу што кроз часове, што кроз тренинге и утакмице. Ово је била једна велика животна школа за мене и била ми је част што сам похађала Српску гимназију „Никола Тесла” у Будимпешти и одрасла у њој.

Д. Дујмов

ВИДОВДАН програм

Будимпешта – Сентандреја
28. јун 2024.

10:00 – Храм св. Великомученика Георгија
(Пешта, на углу ул. Вереш Палне и Српске улице):
Св. литургија, а после литургије помен
Св. Кнезу Лазару и косовским мученицима.

13:30 – Некадашња палата деспота Стефана Лазаревића у Будиму
(ул. Орсасгаз бр. 9):
Полагање венаца код спомен-плоче уз пригодни програм.
Наступају:
чланови хора „Св. Серафим Саровски” и уметници Српског позоришта у Мађарској.

17:00 – Саборни храм у Сентандреји
Вечерње

Након вечерња – Спомен крст Цара Лазара у Сентандреји
(Сентандреја, трг Цара Лазара):
помен,

Полагање венаца и наставак обележавања Видовдана.
Наступају:
Хор „Св. Серафим Саровски”, чланови Српског позоришта у Мађарској.

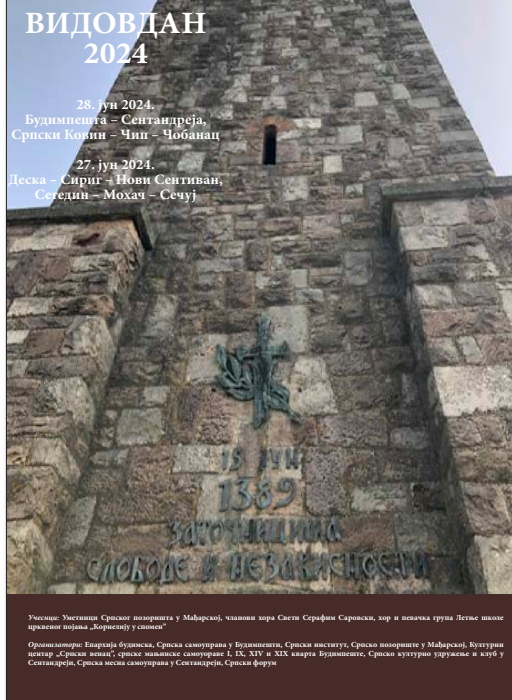
18:30 – Саборни храм у Сентандреји
Видовдански концерт хора
Летње школе црквеног појања
«Корнелију у спомен»

Видовдански маратон 2024
у портама светих храмова са учешћем уметника
Српског позоришта у Мађарској и хора св. Серафим Саровски
27. јун: 9:00 Деска, 10:00 Сириг,
11:00 Нови Св. Иван, 15:00 Мохач, 17:00 Сечуј
28. јун: 9:00 Српски Ковин, 10:00 Чип,
13:30 Будим, 16:00 Чобанац, 17:30 Сентандреја

Организатори:

Српска самоуправа у Будимпешти, Српско позориште у Мађарској, Културни центар „Српски венац”, Српска самоуправа у Сентандреји, Српски форум, Српски културни клуб у Будимпешти, Српски клуб у Сентандреји, Српски институт, српске мањинске самоуправе IX, XIV и XIX кварта Будимпеште, Епархија будимска

Учесници: Учесници Српског позоришта у Мађарској, чланови хора Свети Серафим Саровски, хор и певачка група Летње школе црквеног појања „Корнелију у спомен”
Организатори: Епархија будимска, Српска самоуправа у Будимпешти, Српски институт, Српско позориште у Мађарској, Културни центар „Српски венац”, српске мањинске самоуправе I, IX, XIV и XIX кварта Будимпеште, Српско културно удружење и клуб у Сентандреји, Српска месна самоуправа у Сентандреји, Српски форум

ПРОСЛАВА ИВАЊДАНА, ХРАМОВНЕ СЛАВЕ У ЛИПОВИ (7. јула 2024)

Програм:

- У 10 сати: Света литургија у месном српском православном храму
- У 12 сати: Трпеза љубави, агапе у Спортској сали месне Основне школе
- У 13.30 сати: Предавање др Александра Хорвата о оптацији Срба у Барањи
- У 15 сати: Увид у тајне роштиља на дворишту
- За добро расположење гостију побринуће се Оркестар Радована Марића из Србије

Организатори програма: Куме овогодишње храмовне славе
Мирјана Трагор и Ксенија Вираг Ридл

Покровитељи: - Уред премијера и Фонд „Габор Бетлен”

- Самоуправа Срба у Новој Пешти
- Печујско-барањско српско удружење
- Самоуправа Срба у Липови

BALKAN PARTY Budapest

28. jun, petak

22h

PLAVI ORKESTAR

Dürer Kert
(1117 Budapest, Üböl utca 1)
Otvaranje vrata 21h

00h Yu party - DJ Mačić

Early bird: 15 000 Ft
Karte u pretprodaji 20 000 Ft

Karte:
Budimpešta +36 30 080 5430,
Segedin +36 30 515 5453
Pečuj +36 20 401 6350

СРПСКЕ
НАРОДНЕ НОВИНЕ

СЕРБСКЕ

НАРОДНЕ НОВИНЕ.

www.snnovine.com

СРПСКЕ НЕДЕЉНЕ НОВИНЕ – Лист Срба у Мађарској ♦ Издавач: Српски медијски центар (ДОО-Кфт) ♦ За издавача: Радојка Филиковић ♦ Финансијер: Кабинет мађарског премијера (Miniszterelnökség) и Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt. ♦ Фотодизајнер: Иван Јакшић ♦ Седиште редакције: Falk Miksa u. 3, 1055 Budapest ♦ Поштанска адреса: Szerb Országos Önkormányzat, Szerb Hetilap, Falk Miksa u. 3, 1055 Budapest ♦ Контакт: srpskenedeljenovine@gmail.com Web: www.snnovine.com ♦ Графички њеплом листа: Тибор Фуксел ♦ За штампању: Szedéstiűkőr Vt.: Ференц Ибош ♦ Текстуралне прилоге и фотографије примамо искључиво у електронској форми. Уредништво задржава право лекторске обраде и скраћивања текстова у складу са расположивим новинским простором. ♦ СРПСКЕ НЕДЕЉНЕ НОВИНЕ су 2013. године награђене угледним друштвеним признањем – ВЕЛИКОМ ПЛАКЕТОМ УДРУЖЕЊА КЊИЖЕВНИКА СРБИЈЕ, за објективно и правовремено информисање, неговање српског језика и ћирилице и јачање веза српске заједнице у Мађарској са матичном државом Србијом и Удружењем књижевника Србије. ♦ HU ISSN 2061–0238

ОПРАШТАЊА

Српски образовни центар „Никола Тесла“ у Будимпешти

Завршетак школске године
и опраштање осмака

Тачно у осам сати, 21. јуна, ђаци су са својим професорима постројени на школском дворишту одслушали српску и мађарску националну химну. Потом је уследио симпатичан програм основаца пун песама, игара и рецитација. Они су својим веселим расположењем и талентом одушевили све присутне, па тако и госте из Гимназије Бања Лука из Републике Српске. При крају кратке свечаности, реч је узела Аница Пандуровић, директорка Српског образовног центра „Никола Тесла“ у Будимпешти. Она је у својој краткој беседи пожелела свима срећан и ра-

достан летњи распуст и још веселији повратак у школске клупе 2. септембра 2024. Директорка је затим позвала Виту Малешевић, директорку Гимназије Бања Лука, да у библиотеци потпишу споразум о сарадњи и братимљењу двеју гимназија. Директорка Аница Пандуровић је том приликом, између осталог, рекла и следеће: „Уједињени жељом о бољем образовању, размени искустава, културној сарадњи две гимназије у различитим географским тачкама, надамо се што квалитетнијим сусретима у будућности“. Потписивању уговора био је присутан и Немања Обрадовић, саветник амбасадора Босне и Херцеговине у Мађарској.

Затим су ученици пошли у своја одељења где су им разредници уручили сведочанства.

У поподневним часовима истог дана отпочело је свечано опраштање ученика осмог разреда. После дефила по цвећем украшеном ходнику, осмаци у пратњи седмака на челу са разредним старешинама Анитом Шућајда и Весном Бабић Седлачек, у пратњи наставница Катарине Вујаковић и Александре Тумбас прешли су у лепо украшену аулу. Традиционално, свечаност је почела интонацијом српске и мађарске химне. Затим су

се слављеницима, чији је број 28, поздравним словом обратили водитељи програма Милена Симић и Петар Косновски, ученици 7. разреда. После тога уследила је рецитација песме Мирослава Антића у извођењу неколико седмака. Програм је настављен играчком из живота ученика основне школе који је био проткан финим хумором. Опроштајни говор седмака прочитали су на српском и мађарском језику Дора Терези, Нина Јовановић, Алекс Хорњак и Наталија Поздер. Опроштајни говор 8. разреда изговорили су на оба језика Филип Марјановић Монторо и Жофи Јулијана Шепшењи из којег овом приликом издвајамо: „Свака генерација се окупља овде на овом месту, да би се опростила од својих наставника. Ево и нас на овом месту, генерација 2016-2024. Знали смо да ће и до тога једном доћи, не можемо заувек остати у основној школи. Време је да кренемо даље, неки у нове школе, у нове изазове, у нова животна искушења, и у обарање препрека. Хвала нашој учитељици Катарини, наставници Емеке и нашој разредној Анити што нас је прихватила у шестом разреду.“

Потом се дирљивим и поучним речима обратила директорка Аница Пандуровић. Суштина њене

беседе се може свести на следеће мисли: „Школу треба доживети, а не преживети! Летите високо, будите своји и не бојте се изазова!“ Она је свима пожелела срећно даље школовање и уручила дипломе опште похвале наставничког већа са поклон-књигом Жофи Јулијани Шепшењи, Иви Ташковој, Марији Шпаченко, Михајлу Миленковићу, Немањи Анђелковићу, Филипу Марјановићу Монтору и Теодори Камбер. Диплому за добро учење, примерно владање и допринос у школској заједници са поклон-књигом добили су Барнабаш Грунчић и Емеше Бајор.

Осмаци су потом предали букет цвећа директорки Аници Пандуровић и њеним заменицама Анити Вуковић и Кристини Бекић. Свечаност је завршена плесом седмака и пуштањем балона са жељама осмака у школском дворишту.

Д. Дујмов

Опраштање осмог разреда
од батањске школе

Српска основна школа у Батањи 14. јуна опростила се од ученика 8. разреда. Осам зрелих основаца стасало је да крену ка новом животном путу. Свака генерација ученика је посебна. Сви они остају у великом срцу школе, тако да је и сам чин опраштања од њих веома емотиван.

У прекрасно украшеној школи, која је одисала топлином и емотивношћу, окупио се велики број званица. У дугачкој колони, уз звуке опроштајних песама, осмаци су обилазили учioniце својих млађих другара и слушали њихове опроштајне говоре, након чега су их млађи другари засули цвећем. Свечаност се наставила у црквеној порти. Директорка школе, Мелинда Њари, поздравила је све присутне и обратила се ученицима осмог разреда: „Дакле, дуго очекивани дан је стигао. Ви, који сада овде стојите, доживљавате садашње тренутке на различите начине. Неки од вас сматрају да су коначно прешли у свет неограничене слободе, али има и оних који већ виде одговорност. На прекретници сте, на којој можете развити своја млада дечја крила и тако бити све ближи свету одраслих. Не журите са одрастањем! Верујте ми, најбоље је остати дете што дуже. Провели сте 8 година међу зидовима на-

ше школе, проживљавали некад лакше, а некад теже тренутке – сами, али увек заједно као разред, заједно као заједница... Припадници српске заједнице.“

Осим што смо вам преносили знања, вештине и искуства, покушали смо да вам покажемо пут и да вам личним примером помогнемо да пронађете своје циљеве. Будите издржљиви, али немојте заборавити да, пре свега, останете добри људи.

Само тако можете бити задовољни сами собом и бити сигуран ослонац другоме, ако познајете саме себе и ако прихватате све своје предности и мане. А срећа, која је важнија од свега у животу, само је на корак далеко.

Сада се заиста завршава једна велика етапа у вашем животу, али не треба да будете разочарани. Почине нешто ново и узбудљиво. Сетите се свих оних који су вам претходних година помагали и бодрили вас. Понесите много незаборавних успомена на своје путовање.

Оно што желим јесте да не изгубимо контакт после опраштања. Уосталом, током ових осам година, стекли сте неке добре пријатеље, и они ће вас пратити на вашим даљим путовањима. Стићи ће године када ће у заједници рачунати на вас, а и ви мо-

жете рачунати на заједницу. И на нас. Ако вам у било ком тренутку затрабају додатна упутства или само загрљај, слободно дођите, ми ћемо вас увек чекати широм раширених руку!“

Након кратког присећања њиховог школовања и прегршт савета за будућност подељени су скромни поклони за одличан успех, примерно владање и активно залагање у школском животу.

Од осмог разреда су се затим опростили њихови другари из седмог разреда. У њихово име, ученица 7. разреда, Наташа Терек одржала је кратак говор: „Драги осмаци, хвала вам за дивне школске године које смо провели заједно, али на жалост време је да се опростимо једни од других. Овај дан је посебан за вас, јер почиње ново поглавље у вашем животу. Пред вама ће се отворити једна нова врата. Очекују вас нови изазови, познанства, пријатељства, љубави, ново окружење и нова очекивања. Осам година није кратак период за једног ученика са много пријатних и ведрих успомена. Чини се као да смо се тек упознали, а ви већ излазите из наше школе. Недостајаћете нам, јер сте били наш омиљен разред. Желимо вам пуно среће у даљем школовању!“

Ученици осмог разреда су се опростили од својих учитеља и наставника пригодним говорима присећајући се оних лепих ствари које ће им увек остати дубоко урезане у сећању. Уз звуке „Марша на Дрини“ ученици осмог разреда су

предали српску заставу будућим осмацима на којој је завезана пантљика њихове генерације 2016-2024. Затим су осмаци све присутне изненадили кратким, ефектним програмом, у друштву свог разредног старешине Томислава Хоторана. Он их је водио четири године у вишим разредима и трудио се да их изведе на прави пут.

На самом крају свечаног програма, ученици осмог разреда су испред школске зграде пустили балоне да одлете у вис и тако се опростили од своје школе, другог дома.

Станислава Ђенеш Екбауер

